

Тема: Алегоричні образи в повісті. Художній конфлікт і можливість його подолання. Ознаки притчі у творі

Мета: закріпити поняття про притчу як художній жанр, засвоїти, в чому полягає конфлікт притчі; повторити поняття «алегорія», знайти алегоричні образи твору; удосконалювати навички аналізу твору; розвивати уміння висловлювати свої думки; виховувати бажання зробити цей світ кращим і досконалішим.

*«Ви ніколи не перетнете океан,
якщо не наберетеся мужності
втратити берег із виду»*

Христофор Колумб
*«Хто хоче зрушити світ,
нехай зрушить себе»*
Сократ

Хід уроку

I. Організація класу до уроку

II. Актуалізація опорних знань

1. Продовжіть речення

1. Всесвітньо відомий письменник Річард Дейвіс Бах порівнює життя з ...

2. На думку митця, метою всього життєвого шляху є ...

3. Після навчання в Каліфорнійському університеті Лонг-Біч Річард розпочав кар'єру ...

4. Річард Бах став знаменитим завдяки ...

5. Найвідоміший твір Баха «Чайка Джонатан Лівінгстон» побачив світ у ...

6. «Чайка Джонатан Лівінгстон» - це повість про тих, хто ...

7. Її головний герой – птах, який ...

8. Після повісті «Чайка Джонатан Лівінгстон» Бах опублікував такі твори, як ...

2. Кросворд «Притча»

Розгадавши кросворд, ми повторимо героїв та дізнаємося жанр твору Річарда Баха.

- 1) Про що мріяв чайка Джонатан Лівінгстон?
- 2) Хто засудив до самотнього життя на Далеких Скелях чайку Джонатана?
- 3) У яке Коло поставили Джонатана Лівінгстона?
- 4) Ім'я чайки – найкращого учня Джонатана?
- 5) Ім'я Старійшини, який скоро має покинути цей світ
- 6) Ім'я вчителя та друга Лівінгстона.

- Який літературний жанр ми називаємо притчею? (*Це твір, в основу якого покладено повчально-алегоричний сюжет, побудований на прихованому порівнянні. При розшифруванні цього порівняння, розкриваються інакомовний зміст притчі та закладена в ній повчальна мудрість*).

III. Оголошення теми та мети уроку

1. Слово вчителя

- Чи дійсно «Чайка Джонатан Лівінгстон» Річарда Баха є притчею, ми з'ясуємо на сьогоднішньому уроці. А також ознайомимося з художнім конфліктом та можливістю його подолати.

2. Робота з епіграфом

- Як ви розумієте вислів?

IV. Засвоєння знань, вироблення умінь та навичок

1. Метод «Прес» (усно)

- Доведіть, що «Чайка Джонатан Лівінгстон» Р. Баха – це притча.

Я вважаю, ... Тому що ... Наприклад, ... Отже, я вважаю ...

2. Слово вчителя

Отже, як тільки не визначала критика жанрову своєрідність цього твору. Це і притча, і філософська казка, і поема у прозі. І все-таки за жанром повість «Чайка Джонатан Лівінгстон» наближається саме до притчі, тому що в алегоричній формі пояснює складні соціальні й філософські проблеми, містить багато істин, мораль і навчає добру.

Повість прочитується на двох рівнях: текстовому, заснованому на сюжетній лінії – спробах Чайки Джонатана досягти досконалості в польоті, та символічному – побудованому на багатозначності образів (Чайка, Згряя, Небеса та інші). Герої твору, у тому числі й Чайки Джонатана, намальовані дуже схематично і мало індивідуалізовані, що в цілому відповідає жанру притчі.

3. Алегоричні образи твору

Біла ворона — символ інакшості, свободи, правди.

Сіра згряя — символ суспільства, яке не сприймає тих, хто відрізняється.

Хижі звірі — уособлення небезпек і страху перед незрозумілим.

Згряя чайок — наше повсякденне життя.

Політ Джонатана Лівінгстона — свобода.

Прагнення вдосконалювати політ — шляхи людського самовдосконалення.

Бажання пізнати сенс буття й осмислити свій статус у світі.

4. Робота з ілюстраціями Владислава Єрка до твору.

- Що зображено на малюнку?

- Спробуйте підібрати цитати з твору.

5. Мозковий штурм

- 1) Схарактеризуйте світ Зграї. За якими законами вона живе? Чим вирізняється Джонатан з-поміж інших чайок?
- 2) Що спонукало Джонатана порушити Закони Зграї? Чого прагнув герой?
- 3) Чому зі Зграї усе частіше почали виганяти чайок?
- 4) Чому учні боялися повертатися до Зграї, а Джонатан – ні?
- 5) Чи однаково сприймали повернення до Зграї

Джонатаном і його учнями?

- 6) Яка була реакція Зграї на повернення Вигнанців? Знайдіть у тексті.
- 7) Яку тактику впливу на Зграю обрав Чайка Джонатан Лівінгстон? Чому? Чи дало це результат?
- 8) Який Закон протиставив чайка Джонатан Лівінгстон Закону поживи Зграї?

6. Слово вчителя

- Головний герой у конфлікті зі Зграєю. Конфлікт – зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження і крайнє загострення суперечностей, що приводить до активних дій, ускладнень, боротьби, що супроводжується складними колізіями; ситуація, в якій кожна зі сторін намагається зайняти позицію несумісну з інтересами іншої сторони.

7. Творче завдання

- Складання схеми «Художній конфлікт повісті притчі»
- ідея добра – злості
 - ідея любові – ненависті
 - ідея прощення – ідея образи
 - бажання зробити – обмеженість у бажаннях
 - пізнання незвіданого – закритість до всього нового
 - знання про навколишній світ – небажання пізнавати світ
 - пізнання самого себе – небажання самовдосконалення
 - усталене – те, що має традиції
 - меркантильні та заматеріалізовані істоти – творчо мислячі особистості.

8. Слово вчителя

Основний конфлікт повісті-притчі «Чайка Джонатан Лівінгстон» Річарда Баха – це конфлікт ідей (добра, любові, прощення, бажання зробити цей світ кращим і досконалішим завдяки знанням і вмінням – з одного боку, і ненависті, заздрості, тупості, обмеженості, закритості до всього нового й прогресивного з іншого); конфлікт знань про навколишній світ і самого себе (нового й старого, усталеного й того, що ламає традиції та закони, що веде вперед, до нових висот); це конфлікт обивательської психології меркантильних заматеріалізованих істот й творчо мислячих особистостей, які є рушіями прогресу (досягши однієї мети, вони ставлять перед собою наступну в ім'я свободи, добра й любові).

V. Підбиття підсумків уроку

1.Бесіда

- Які ознаки притчі наявні в повісті «Чайка Джонатан Лівінгстон» Р. Баха?
- Який основний конфлікт повісті-притчі «Чайка Джонатан Лівінгстон»?
- Які моральні цінності утверджує повість Р. Баха «Чайка Джонатан Лівінгстон»?

2.Опитування-анкетування

(інтерактивна вправа)

- Я зрозумів ...
- Мене здивувало ...
- Я зумів ...
- Я знав ...
- Найбільші труднощі я відчув ...
- Мені б хотілося ще ...

VI. Домашнє завдання

Виписати фрази з повісті-притчі, які, на вашу думку, можна вважати афоризмами. Вказати, хто з героїв повісті їх говорив. Пояснити ці фрази.